**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ**
**«ЛЬВІВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ»**

**Кафедра гуманітарної освіти**

# Програма підвищення кваліфікації учителів зарубіжної літератури «Діяльнісний підхід до навчання зарубіжної літератури за новим Державним стандартом базової середньої освіти»

Програма підвищення кваліфікації розглянута і рекомендована до затвердження на засіданні кафедри гуманітарної освіти

*(протокол № 6 від 25.05.2026 р.)*

Завідувачка кафедри Анна-Марія БОГОСВЯТСЬКА

Програма підвищення кваліфікації затверджена науково-методичною радою

*(протокол № 4 від 04.06.2026 р.)*

Голова науково-методичної ради Павло ХОБЗЕЙ

**Розробники:** Комунальний заклад Львівської обласної ради «Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» (Богосвятська А.-М.І., завідувач кафедри гуманітарної освіти, доцент, кандидат філологічних наук; Ковальова Л.Л., старший викладач кафедри гуманітарної освіти КЗ ЛОР «Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти»).

**Напрям підвищення кваліфікації:** сучасні підходи до викладання зарубіжної літератури в Новій українській школі; розвиток предметно-методичної, комунікативної, інформаційно-цифрової та інноваційної компетентностей учителя; упровадження гейміфікації, формувального оцінювання, STEAM-освіти, цифрових ресурсів в освітній процес.

**Розроблено на основі типової програми:** Типова програма підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти (укладачі: ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» МОН України, Державна установа «Український інститут розвитку освіти», Інститут педагогіки НАПН України, ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, учасники робочої групи, склад якої затверджено наказом ІМЗО від 18.02.2022 № 15), зокрема на основі модуля 2 «Організація освітнього процесу в закладі загальної середньої освіти. Тема 2.1. Сучасні підходи до навчання в Новій українській школі».

**Термін дії програми:** з 01.07.2026 до 01.07.2031 року.

**Рецензенти:**

**Пастушенко Наталія**, доцент кафедри гуманітарної освіти КЗ ЛОР «Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти».

**Дільна Оксана,** доцент кафедри гуманітарної освіти КЗ ЛОР «Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти».

## ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

**Актуальність** програми зумовлена потребою оновлення методичного інструментарію вчителів зарубіжної літератури відповідно до вимог Нової української школи, Державного стандарту базової середньої освіти. Програма спрямована на практичне вдосконалення професійної діяльності педагога: проєктування сучасного уроку зарубіжної літератури, застосування діяльнісного підходу до викладання, впровадження гейміфікації, STEAM-освіти, формувального оцінювання, сучасних цифрових ресурсів.

**Цільова група:** учителі зарубіжної літератури загальної середньої освіти.

**Обсяг:** 30 годин (1 кредит ЄКТС).

**Форма підвищення кваліфікації:** інституційна (очно-дистанційна).

**Мета підвищення кваліфікації:** професійний розвиток учителів зарубіжної літератури, удосконалення раніше набутих та/або набуття нових компетентностей, необхідних для організації діяльнісного підходу до навчання зарубіжної літератури; використання інноваційних технологій, цифрових ресурсів, гейміфікації й сучасних підходів до оцінювання результатів навчання здобувачів освіти.

**Завдання підвищення кваліфікації:**

- поглибити розуміння сучасних підходів до планування уроку зарубіжної літератури із застосуванням діяльнісного підходу;
- удосконалити вміння добирати інтерактивні методи, ігрові ситуації та завдання, максимально наближені до життєвих реалій учнів;
- сформувати практичні вміння застосовувати формувальне оцінювання на уроках зарубіжної літератури;
- підвищити готовність учителів до впровадження STEAM-освіти, гейміфікації та інших інноваційних технологій;
- актуалізувати підходи до формування української національної та громадянської ідентичності учнів засобами шкільного курсу зарубіжної літератури.

**Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться:**

А1. **Мовно-комунікативної**, через здатність забезпечувати здобуття освіти державною та іноземними мовами; здатність забезпечувати (за потреби) здобуття учнями освіти з урахуванням особливостей мовного середовища в

закладі освіти; здатність забезпечувати навчання учнів іноземної мови в професійному колі (для вчителів і викладачів іноземної мови, а також учителів, які здійснюють освітній процес (викладають навчальні предмети) іноземними мовами, здатність формувати й розвивати мовно-комунікативні уміння й навички учнів.

А2. **Предметно-методичної**, через здатність моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів; формувати та розвивати в учнів ключові компетентності та уміння, спільні для всіх компетентостей; здійснювати інтегроване навчання; добирати й використовувати сучасні та ефективні методики й технології навчання, виховання та розвитку учнів; розвивати в учнів або/і студентів (відповідно до рівня освіти, який здобувається) критичне мислення; здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання в учнів на засадах компетентнісного підходу; формувати ціннісні ставлення в учнів.

Д.1. **Інноваційної**, через здатність застосовувати наукові методи пізнання в освітньому процесі; використовувати інновації в професійній діяльності; застосовувати інноваційні підходи до розв'язання проблем у педагогічній діяльності.

**Очікувані результати підвищення кваліфікації**

За результатами навчання слухач/слухачка:

- розуміє основні завдання мовно-літературної галузі за новим Державним стандартом базової середньої освіти;
- пояснює сутність діяльнісного підходу та його роль у реалізації концепції Нової української школи;
- моделює навчальну діяльність на уроках зарубіжної літератури з використанням сучасного педагогічного інструментарію для організації групової роботи, літературних ігор, проєктного і проблемного навчання;
- проєктує освітні ситуації, що сприяють формуванню української національної та громадянської ідентичності учнів.

**Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації:**

**Контроль та оцінювання** знань слухачів проводиться послідовно й систематично: на практичних заняттях, під час індивідуального та фронтального опитування, виконання самостійної роботи; на лекціях здійснюється експрес-

контроль, що передбачає постановку конкретних запитань до теми. **Оцінювання вербальне.**

Курс зараховується за умови відвідування не менше 50% авдиторних занять та виконання 2 модульних контрольних робіт. Модульні контрольні роботи передбачають перевірку рівня засвоєння теоретичних положень і практичних умінь, набутих під час навчання, зокрема щодо застосування діяльнісного підходу на уроках зарубіжної літератури, застосування формувального оцінювання, використання інноваційних технологій.

**Особливості реалізації програми:** дистанційна форма навчання; курс передбачає практичну діяльність, виконання завдань у цифровому середовищі, самостійну роботу та підсумкову рефлексію.

**Документ про підвищення кваліфікації**: сертифікат видається відповідно до кількості прослуханих годин за умови відвідування не менше 50% від загальної кількості та виконання 2-х модульних робіт.

**Вартість:** безоплатний характер надання освітньої послуги для слухачів курсів підвищення кваліфікації за регіональним замовленням місцевих органів управління освітою, вартість згідно з кошторисом відповідно до порядку надання платних послуг для всіх інших категорій.

## 2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Зміст програми складається з інтеграційно-мотиваційного заняття, 4-х модулів, 2 модульних контрольних робіт та вихідного опитування.

На етапі завершення навчання за Програмою слухачі виконують 2 модульні контрольні роботи. Модульні контрольні роботи передбачають перевірку рівня засвоєння теоретичних положень і практичних умінь, набутих під час навчання, зокрема щодо проєктування сучасного уроку зарубіжної літератури із застосуванням діяльнісного підходу, ефективного використання сучасних інноваційних технологій та цифрових ресурсів в освітньому процесі.

Оцінювання 2 модульних робіт здійснюється за принципом «зараховано / не зараховано».

Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту Програми, складає: 30 год, з них: 9 год – лекційні заняття, 15 год – практична робота, 6 год – самостійна робота.

| **Назва теми** | **Кількість годин** | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | **Лекції** | **Практичні заняття** | **Самостійна робота** | **Контрольні заходи** | **Усього** |
| Інтеграційно-мотиваційне заняття | | | | | |
| Тема 0.1. Реєстрація учасників. Ознайомлення з програмою модуля. | - | 1 | - | - | 1 |
| Тема 0.2. Формування очікувань учасників. | - | 1 | - | - | 1 |
| **Усього годин за заняттям** | **-** | **2** | **-** | **-** | **2** |
| **Модуль 1. Формування української національної та громадянської ідентичності учнів** | | | | | |
| Тема 1.1. Тема 1.1. Феномен ідентичності | 2 | - | - | - | 2 |
| Тема 1.2. Формування в учнів національної та громадянської ідентичності в контексті сучасних полікультурних впливів: успішні практики | - | 2 | - | - | 2 |
| **Усього годин за модулем** | **2** | **2** | **-** | **-** | **4** |
| **Модуль 2. Формувальне оцінювання – шлях до мотивованого навчання на уроках зарубіжної літератури** | | | | | |
| Тема 2.1. Сутність формувального оцінювання. | 2 | - | - | - | 2 |

| Назва теми | Кількість годин | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | Лекції | Практичні заняття | Самостійна робота | Контрольні заходи | Усього |
| Тема 2.2. Інструментарій формувального оцінювання для ефективного зворотного зв'язку. | - | 2 | - | - | 2 |
| **Усього годин за модулем** | **2** | **2** | **-** | **-** | **4** |
| **Модуль 3. Діяльнісний підхід до навчання зарубіжної літератури в 7-9 класах НУШ** | | | | | |
| Тема 3.1. Діяльнісний підхід як реалізація особистісно-орієнтованого навчання та компетентнісного потенціалу освітньої галузі | 2 | - | - | - | 2 |
| Тема 3.2. Ігрове навчання на уроках зарубіжної літератури | - | 2 | 3 | - | 5 |
| Тема 3.3. Проєктна діяльність на уроках зарубіжної літератури | 1 | 1 | - | - | 2 |
| Тема 3.4. Групова робота як провідний підхід діяльнісного навчання | - | 2 | - | - | 2 |
| **Усього годин за модулем** | **3** | **5** | **3** | **-** | **11** |
| **Модуль 4. Тренди сучасного уроку зарубіжної літератури** | | | | | |
| Тема 4.1. Сучасні світові освітні тренди в контексті вивчення зарубіжної літератури | 2 | - | - | - | 2 |
| Тема 4.2. Специфіка впровадження освітніх трендів на уроках зарубіжної літератури | - | 2 | 3 | - | 5 |
| **Усього годин за модулем** | **2** | **2** | **3** | **-** | **7** |
| ***Вихідне опитування.*** Підсумкова рефлексія та зворотний зв'язок. | - | **2** | - | - | **2** |
| **Разом годин за навчальною програмою** | **9** | **15** | **6** | **-** | **30** |

## ІІ. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

### ІНТЕГРАЦІЙНО-МОТИВАЦІЙНЕ ЗАНЯТТЯ

***(практичне, 2 години)***

**Тема 0.1. Реєстрація учасників. Ознайомлення з програмою модуля.**

Презентація мети, завдань, структури, очікуваних результатів, правил взаємодії та критеріїв успішного завершення навчання на платформі ВЕКТОР.

**Тема 0.2. Формування очікувань учасників.**

Визначення професійних запитів і очікувань слухачів. Первинна самооцінка готовності до використання міжкультурного компонента, медіації та цифрових ресурсів у викладанні німецької мови.

### МОДУЛЬ 1. ФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ТА ГРОМАДЯНСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ УЧНІВ

***(лекція, 2 години; практичне, 2 години)***

**Тема 1.1. Феномен ідентичності.**

Поняття ідентичності та його визначення у науковій думці. Види ідентичності людини у XXI сторіччі. Сучасні форми ідентичності в Україні. Мова в системі чинників формування національної ідентичності. Шляхи збереження самобутності націй в епоху глобалізації. Українознавча й етнопедагогічна компетнтності педагога.

**Тема 1.2. Формування в учнів національної та громадянської ідентичності в контексті сучасних полікультурних впливів: успішні практики.**

Особистісно орієнтована технологія формування національно-культурної ідентичної у підлітків. Організація позакласної діяльності з формування національної та громадянської ідентичності школярів. Взаємодія сім'ї і школи у формуванні національної та громадянської ідентичності учнів.

### МОДУЛЬ 2. ФОРМУВАЛЬНЕ ОЦІНЮВАННЯ – ШЛЯХ ДО МОТИВОВАНОГО НАВЧАННЯ НА УРОКАХ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

***(лекція, 2 години; практичне, 4 години)***

**Тема 2.1. Сутність формувального оцінювання.**

Види оцінювання. Поняття про формувальне оцінювання. Критерії формувального оцінювання за новим Державним стандартом мовно-літературної освіти. Цілі та стратегії формувального оцінювання.

**Тема 2.2. Інструментарій формувального оцінювання для ефективного зворотного зв'язку.**

Техніки формувального оцінювання на уроках зарубіжної літератури. Особливості ведення щоденника спостережень на уроках зарубіжної літератури.

## МОДУЛЬ 3. ДІЯЛЬНІСНИЙ ПІДХІД ДО НАВЧАННЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ В 7 – 9 КЛАСАХ НУШ

***(лекція, 2 години; практичне, 8 годин)***

**Тема 3.1. Діяльнісний підхід як реалізація особистісно-орієнтованого навчання та компетентнісного потенціалу освітньої галузі** (лекція, 2 години).

Діяльнісний підхід у педагогіці та дидактиці. Універсальні та спеціальні види навчальної діяльності в мовно-літературній освітній галузі. Огляд модельних навчальних програм мовно-літературної освітньої галузі. Опис навчальної діяльності.

**Тема 3.2. Ігрове навчання на уроках зарубіжної літератури.**

Ігрові завдання на уроках зарубіжної літератури як метод мотивації учнів до навчання та спосіб активізації пізнавальної діяльності. Літературні ігри та їхні види. Аналіз навчальних матеріалів (підручників) із зарубіжної літератури на наявність діяльнісного підходу.

**Тема 3.3. Проєктна діяльність на уроках зарубіжної літератури.**

Проєкти та їхні види. Особливості проєктної діяльності у новій українській школі. Формування предметної та ключових компетентностей на уроках зарубіжної літератури засобами проєктного навчання.

**Тема 3.4. Групова робота як провідний підхід діяльнісного навчання.**

Особливості організації навчального простору для організації групової роботи. Динаміка групової роботи на уроках зарубіжної літератури. Елементи, необхідні для ефективного навчання у групі: позитивна взаємозалежність,

індивідуальна відповідальність, соціальні навички та навички обробки інформації, лідерські якості, активна громадянська позиція. Стратегії, форми і прийоми колаборативного навчання під час аналізу художнього твору: «Подумайте в парах», «Зигзаг», «Взаємне навчання» та ін. Огляд онлайн-інструментів та віртуальних дошок для спільної роботи учнів і вчителя на уроках зарубіжної літератури.

## МОДУЛЬ 4. ТРЕНДИ СУЧАСНОГО УРОКУ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

***(лекція, 2 години; практичне, 6 годин)***

**Тема 4.1. Сучасні світові освітні тренди в контексті вивчення зарубіжної літератури.**

Поняття тренду. Основні тенденції освітніх реформ в цифрову епоху. Ключові тренди в гуманітарних науках.

**Тема 4.2. Специфіка впровадження освітніх трендів на уроках зарубіжної літератури.**

Проєктне навчання – складова сучасного освітнього тренду на уроках зарубіжної літератури. Впровадження STEAM-освіти у процесі вивчення зарубіжної літератури. Гейміфікація контенту при вивченні зарубіжної літератури. Формування екологічної грамотності на уроках зарубіжної літератури – сучасна тенденція освітньої реформи.

## ВИХІДНЕ ОПИТУВАННЯ

***(практичне, 2 години)***

Підсумкова рефлексія учасників щодо досягнення очікуваних результатів. Самооцінювання професійного поступу. Зворотний зв'язок про зміст, організацію та практичну цінність курсу. Узагальнення можливостей застосування розроблених матеріалів в освітньому процесі.

## СИСТЕМА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

**Контроль та оцінювання** знань слухачів проводиться послідовно й систематично: на практичних заняттях, під час індивідуального та фронтального опитування, виконання самостійної роботи; на лекціях – експрес-контроль, що передбачає постановку конкретних питань з теми. **Оцінювання вербальне.**

Оцінювання 2 модульних робіт здійснюється за принципом «зараховано / не зараховано», без критеріїв оцінювання.

## ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ:

1. Види оцінювання в освітньому процесі: формувальне та підсумкове оцінювання.
2. Сутність формувального оцінювання та його роль у мотивованому навчанні учнів на уроках зарубіжної літератури.
3. Критерії формувального оцінювання відповідно до нового Державного стандарту мовно-літературної освіти.
4. Техніки формувального оцінювання та інструменти ефективного зворотного зв'язку на уроках зарубіжної літератури.
5. Щоденник спостережень учителя як інструмент відстеження навчального поступу учнів на уроках зарубіжної літератури.
6. Діяльнісний підхід у педагогіці та дидактиці: сутність, принципи, освітній потенціал.
7. Діяльнісний підхід як засіб реалізації особистісно орієнтованого та компетентнісного навчання в НУШ.
8. Універсальні та спеціальні види навчальної діяльності в мовно-літературній освітній галузі.
9. Модельні навчальні програми й підручники із зарубіжної літератури: аналіз діяльнісного потенціалу.
10. Ігрове навчання на уроках зарубіжної літератури як засіб мотивації та активізації пізнавальної діяльності учнів.
11. Літературні ігри: види, дидактичні можливості та приклади використання під час вивчення художнього твору.
12. Проєктна діяльність на уроках зарубіжної літератури: види проєктів, етапи організації та компетентнісний потенціал.
13. Групова й колаборативна робота під час аналізу художнього твору: умови ефективності, стратегії, онлайн-інструменти.
14. Сучасні освітні тренди на уроках зарубіжної літератури: STEAM-освіта, гейміфікація, екологічна грамотність, цифрові інструменти та проєктне навчання.

## 4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

### Нормативно-правові документи

1. Закон України «Про повну загальну середню освіту. Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text

2. Закон України «Про освіту». Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text

3. Державний стандарт базової середньої освіти. Режим доступу : https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/nova-ukrayinskashkola/derzhavnij-standart-bazovoyi-serednoyi-osviti

4. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 р. Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80#Text

5. Концептуальні засади мовно-літературної освітньої галузі. Режим доступу : https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/novyny-posylannia/konceptualni-zasadi-movno-literaturnoyi-osvitnoyi-galuzi-ukrayinska-mova-ukrayinska-ta-zarubizna-literaturai.pdf

### Основна література

1. Бойчук О. Ю. STREAM-освіта як ефективний спосіб формування професійної комунікативної компетентності майбутнього кваліфікованого робітника в закладі професійної (професійно-технічної) освіти сфери послуг // *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми.* — 2019. — Вип. 54. — С. 32–36.

2. Ісапчук Ю., Тичініна А., Сажина А., Нікоряк Н., Калинич К., Рихло П., Дзик Р., Іванчук Г. Методика викладання зарубіжної літератури в закладах загальної середньої освіти : навч. посіб. — Чернівці : Чернівец. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2025. — 304 с.

3. Нікітіна О. О. Розвиток критичного мислення молодших школярів засобами STREAM-технології в освітньому середовищі НУШ // Scientific Collection «InterConf+». — 2022. — № 28(137). — С. 95–103.

4. Ніколенко О. М., Ісаєва О. О., Клименко Ж. В. та ін. Модельна навчальна програма «Зарубіжна література. 5–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (ред. 2023 р.) [Електронний ресурс]. Київ, 2023. URL: https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2023/Model.navch.prohr.5-9.klas/Movno-literat.osv.hal/Zar.lit.5-9-kl.Nikolenko.ta.in.28.12.2023.pdf

5. Ніколенко О. М., Ісаєва О. В., Клименко Ж. В. та ін. Зарубіжна література : підручники для 5–9 класів. Київ : Освіта, 2022–2026.

6. Терещенко В. Мистецтво об'єктивного оцінювання в НУШ. Оцінювання результатів навчальних досягнень з української мови як державної в класах (групах) з навчанням мовами корінних народів і національних меншин на засадах Нової української школи / В. Терещенко, А. Панченков, М. Алгольм, О. Лінник. Київ : ТОВ «Видавництво «ЮСТОН», 2024. 352 с.

7. Шевченко І. В. Упровадження елементів STEM(STEAM, STREAM)-освіти на уроках зарубіжної літератури : методичний посібник // *Освітній репозитарій «Навчайся і навчай»*. — 2023. Електронний ресурс: https://ed.pano.pl.ua/handle/022518134/978

## Додаткова література та цифрові ресурси

1. Онлайн-дошка «Друзі Полліанни» до підручника «Зарубіжна література. 5 клас» (авт.колектив О.М. Ніколенко) «Друзі Полліанни». [Електронний ресурс]. URL: https://xtiles.app/66efdf3d3f0171101915df8d

2. Онлайн-дошка «Емма» до підручника «Зарубіжна література. 6 клас» (авт.колектив О.М. Ніколенко). [Електронний ресурс]. URL: https://xtiles.app/673d0f943e4685444633b82d

3. Онлайн-дошка «Плейтен» до підручника «Зарубіжна література. 7 клас» (авт.колектив О.М. Ніколенко). [Електронний ресурс]. URL: https://xtiles.app/66ef4dcf3f01711019155ec2

4. Онлайн-дошка «Джонатан» до підручника «Зарубіжна література. 8 клас» (авт.колектив О.М. Ніколенко). [Електронний ресурс]. URL: https://xtiles.app/66f0148e3f01711019163c48

5. Онлайн-дошка «Лізель» до підручника «Зарубіжна література. 9 клас» (авт.колектив О.М. Ніколенко). [Електронний ресурс]. URL: https://xtiles.app/68653cbaf08d580e9e79106b